

Pelastus- ja paikannusmerkki – tärkeä tieto pelastajalle

Maastoreittien turvallisuuden kehittäminen on nousevan luontomatkailun suosion kasvun myötä yhä tärkeämpää.

Reitiltä harhautuneen tai vaikeuksiin joutuneen kulkijan löytäminen maastosta ei ole aina helppoa, vaikka erilaisia paikannusta helpottavia mobiilisovelluksia tulee markkinoille koko ajan. Teknologian avulla on mahdollista lisätä käyttäjän turvallisuutta, mutta silti sen luomaan turvaan ei kannata tuudittautua – varsinkaan Lapissa. Edelleen perinteinen opastaminen on varmempaa.

Lapissa on paljon erämaa-alueita ja välimatkat ovat suuret. Haasteena on myös, että esimerkiksi matkaviestiverkon toimivuus ei ole aina varmaa. Lisäksi virheen mahdollisuus paikannustarkkuudessa on suuri.

”Harvaan asutuilla alueilla ei aina ole toimivaa matkaviestinverkkoa kaikkialla. Siellä missä on, matkapuhelinpaikannus kertoo pelastettavan sijaitsevan jossain tukiaseman kattamalla alueella. Lapissa tukiasemia on harvassa, joten paikannustarkkuus ei ole kovinkaan hyvä. Pelastettavan löytämisessä

• Pelastus- ja paikannusmerkki on työkalu pelastustoimelle. Sen tietojen avulla he saavat tarkennuksen hädässä olevan sijainnista. Kuva: Joel Kauppinen.

pelastushenkilöstön paikallistumuksella sekä paikallisten asukkaiden, muun muas-

sa poromiesten avulla onkin suuri merkitys. 3G-verkon kuuluvuusalueella voidaan 112-sovelluksen avulla paikantaa tarkemmin, mutta läheskään kaikki luonnossa liikkujat eivät ole kyseistä tai vastaavaa sovellusta ottaneet käyttöönsä”, kertoo Muonion palopäällikkö Pekka Väliheikki.

Pelastustoimelle reitiltä paikantamista nopeuttamaan ja parantamaan on räätälöity pelastus- ja paikannusmerkki. Uusi liikenne- ja viestintäministeriön tieliikennelain luonnokseen, joka on tällä hetkellä eduskunnan käsittelyssä. Merkki on kehitetty laaja-alaisen yhteistyön tuloksena REILA reittimerkintöjen turvallisuus, pilotti-alueena Lappi -hankkeessa.

”Pelastettavan antamat koordinaatit välittyvät pelastusjohdon järjestelmään, josta sijainti näkyy tarkasti. Tämä helpottaa ja nopeuttaa pelastustoimea merkittävästi. Merkkien on myös suunniteltu tulevan maanmittauslaitoksen tietokantaan, josta pelastuslaitos ja muutkin viranomaiset saavat merkkien sijainnit suoraan omiin karttoihinsa. Tämä vähentää virheiden mahdollisuutta”, Väliheikki toteaa.

Pelastus- ja paikannusmerkkiä tulee pää-

• Urho Kekkosen kansallispuistossa on monin paikoin matkapuhelimella heikko kuuluvuus. Korvatunturinmurustalla on merkitty pelastushelikopterin laskeutumispaiikka sijaintitietoineen. Taustalla siintää Korvatunturi. Kuva: Kimmo Kaisto.

sääntöisesti käyttää tieliikennelain alaisilla reiteillä, kuten moottorikelkkareiteillä, mutta myös muilla maastoreiteillä. Sitä ei ole tarkoitus käyttää jatkuvana merkintänä, vaan sen sijoittelu ja toistuvuus perustuvat reitille tehtyyn riskikartoitukseen. Merkki sisältää hätänumeron, kunnan ja mahdollisen paikannimen sekä koordinaatit, joita Hätäkeskuslaitos käyttää.

Kokemuksia

Pelastus- ja paikannusmerkkiä on testattu Ylläksellä Kolarissa. Merkit on sijoitettu yhdelle moottorikelkkareitille sekä Ylläsjärven alueen muille maastoreiteille, jotta saataisiin kokemuksia merkin käytettävyydestä. Toistaiseksi ei ole tullut yhtään hälytystä, jossa merkkiä olisi hyödynnetty.

”Kunhan saamme Metsähallitukselta kartat, joihin Ylläksen reiteillä sijaitsevat pelas-

tus- ja paikannusmerkit on merkitty, pääsemme harjoittelemaan merkin käyttöä ja saamme kokemuksia sen toimivuudesta”, toteaa Kolarin palopäällikkö Esa Tapojärvi.

Molemmat palopäälliköt näkevät merkin hyväksi lisäksi jo olemassa olevien paikannusmenetelmien rinnalle. Merkin koordinaatit mahdollistavat apua tarvitsevan tarkemman paikantamisen. Lapin maastoreiteillä on paljon käyttäjiä ja pelastustehtäviäkin riittää. Luonnossa liikkuvien joukkoon mahtuu kokeneita ja vähemmän kokeneita kulkijoita, joilla ei aina ole tarkkaa käsitystä missä ovat. Se vaikeuttaa heidän tarkan sijaintinsa paikantamista.

REILA reittimerkintöjen turvallisuus, pilotti-alueena Lappi 2015–2018 -hankkeen toteuttajina ovat Lapin pelastuslaitos, Metsähallitus ja Lapin ammattikorkeakoulu/Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti sekä 14 Lapin kuntaa. Hankkeen rahoittaja on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja rahoituksesta 70 prosenttia tulee EAKR- ja valtionrahoituksena. www.reittimerkintat.fi

”Merkki edistää omalta osaltaan paikannettavuutta ja siksi sen käytöstä pitää tiedottaa reittien käyttäjille”, sanoo Esa Tapojärvi. ■

Minna Väyrynen, lehtori, Lapin ammattikorkeakoulu/Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti
Sini Kestilä, projektisuunnittelija REILA-hanke, Lapin ammattikorkeakoulu/Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti

CVN ARCTIC PALLAS HYPOTERMIATUOTE ON TARKOITETTU POTILAAN EVAKUOINTIIN - JA LÄMPÖTALOUSTEEN HUOLEHTIMISEEN.

Ominaisuudet:

- CE-merkitty ja patentoitu rakenne
- 4 avattavaa hoitoluukkuja, mahdollistaa potilaan hoitamisen hypotermiatuotetta avaamatta
- Vesitiivis valmistusmateriaali
- Läpinäkyvä tasku potilasluokittelukortille
- Konepestävä, kestävä 40 pesukertaa
- Potilasystävällinen
- Tyhjiöpakattu, kevyt ja kompakti

CVN Medical Solutions | ms@cvn.fi | 045 643 1439

cvnmedicalsolutions.net